

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Dydaktyka języka w szkole ponadpodstawowej		8.0.13647	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Polonistyki Stosowanej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia polska	forma	stacjonarne
		moduł	nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Zofia Pomirska, profesor uczelni; prof. dr hab. Aneta Lewińska; dr Beata Kapela-Bagińska; dr Justyna Pomierska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Ćw. audytoryjne		15 godzin - udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		15 godzin - opracowane projektu zajęć na poziomie szkoły średniej;	
zajęcia poza pomieszczeniami dydaktycznymi UG, zajęcia w sali dydaktycznej		15 godzin - samodzielna lektura opracowań;	
Liczba godzin		15 godzin - konstruowanie wiązek zadań przez studentów;	
Ćw. audytoryjne: 15 godz.		15 godzin - przygotowanie do egzaminu	
		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2025/2026 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków) - Dyskusja - Gry symulacyjne - Metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny) - Praca w grupach - Rozwiązywanie zadań 		Sposób zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - Zaliczenie na ocenę - Egzamin 	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - egzamin ustny - wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja - Scenariusz lekcji językowej dla szkoły ponadpodstawowej. 	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie: <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie egzaminu (na który składa się opracowanego projektu lekcji języka polskiego z zakresu wiedzy o języku i kompetencji językowej dla wybranej klasy szkoły ponadpodstawowej oraz zagadnienia z całości treści kształcenia) -100% 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	egzamin
	Wiedza
K_W05	+
K_W12	+
	Umiejętności
K_U02	+
K_U07	+
	Kompetencje społeczne
K_K03	+
K_K04	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Zajęcia w ramach wybranej przez studenta specjalności nauczycielskiej.

B. Wymagania wstępne

Bez wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest przygotowanie studentów przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela języka polskiego do opracowania i zorganizowania oraz prowadzenia zajęć z kształcenia językowego w szkole ponadpodstawowej z wykorzystaniem metod i form pracy specyficznych dla tego typu kształcenia.

Treści programowe

Problematyka kształcenia językowego w szkole ponadpodstawowej (koncepcja w podstawie programowej i literaturze przedmiotu, podręczniki i pomoce dydaktyczne dla polonistów. Przegląd, sposoby tworzenia warsztatu nauczyciela polonisty i refleksja dydaktyczna).

Rodzaje ćwiczeń językowych powiązanych z czytaniem i przetwarzaniem różnych typów tekstów (stylizacja językowa, manipulacja językowa, retoryka, terminologia naukowa). Problematyka kształcenia stylu (w powiązaniu mówieniem i pisaniem wybranych form wypowiedzi). Jak językoznawca czyta poezję.

Zagadnienia kultury języka: ortografia i interpunkcja, formatowanie tekstów pisanych „maszynowo”, tworzenie przypisów i bibliografii.

Planowanie lekcji z kształcenia mówienia i pisania różnych form wypowiedzi przewidzianych w programach szkolnych szczególnie w zakresie kształcenia umiejętności pisania rozprawki i publicznego referowania.

Planowanie ćwiczeń, cyklu ćwiczeń i lekcji z kształcenia językowego (wiedzy o języku i ćwiczeń w mówieniu i pisaniu różnych form wypowiedzi przewidzianych w programach szkolnych). Samodzielne prowadzenie lekcji w szkole ponadpodstawowej przez studenta po uprzednim opracowaniu scenariusza lekcji (opis czynności ucznia i zapis toku lekcji jako systemu ćwiczeń).

Wykaz literatury

Każdorazowo na początku semestru prowadzący ustala zestaw lektur wymaganych do zaliczenia przedmiotu.

Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (otrzymania zaliczenia):

Białek K., Czytanie tekstów argumentacyjnych w szkole, Wyd. Universitas, Kraków 2020.

Horwath E., Teorie językoznawcze w szkolnej dydaktyce, [w:] Szkolna polonistyka zanurzona w języku, red. A. Janus – Sitarz, E. Nowak, Kraków 2014, s. 63 – 85.

Lewińska, A., Rogowska-Cybulska E., Uczeń wobec intertekstualności poezji (na przykładzie wiersza Janusza Stanisława Pasierba Sykstyna), „Język, Szkoła, Religia” 2016, R. 11, nr 1, s. 55-70, <https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/JSR/article/view/531/202>.

Chmiel M., Lewińska A., Funkcjonalne/niefunkcjonalne wykorzystywanie terminów historyczno- i teoretycznoliterackich w pracach pisemnych maturzystów, [w:] Pragmatyczne aspekty tekstu i dyskursu, red. B. Matuszczyk, Gdańsk, 2011, s. 159–170.

Kapela-Bagińska B., (Wy)Grać na polskim! - gry dydaktyczne jako metody wspomagające proces edukacji na różnych etapach kształcenia, W: Edukacja polonistyczna jako zobowiązanie : powszechność i elitarność polonistyki / Jaskółowa Ewa [i in.] (red.), Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, 2016, vol. 2, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s.177-188.

Nocoń J., Lingwodydaktyka na progu XXI wieku. Konteksty – koncepcje – dylematy, Opole 2018.

Nowak E., Świadomość językowa w interpretacji tekstu literackiego, [w:] Szkolna polonistyka zanurzona w języku, red. A. Janus – Sitarz, E. Nowak, Kraków 2014.

Pawłowska R., Metodyka ćwiczeń w czytaniu, Gdańsk 2003.

Pawłowska R., Szkolne teksty staropolskie jako źródło wiedzy o kulturze średniowiecza, [w:] O porozumieniu językowym w nauce i szkole, red. A.

Lewińska, J. Pomierska, Gdańsk 2005.

Pomirska Z., Zmiana czy długie trwanie? Dylematy związane z metodami kształcenia językowego, [w:] Edukacja polonistyczna. Metamorfozy kontekstów i metod, red. M. Karwatowska, L. Tyimiakin, Wyd. UMCS, Lublin 2017, ISBN 978-83-7784-979-8, s. 253 – 263.

Rypel A., Wychowanie językowe, czyli jak scalić rozproszoną świadomość językową, [w:] „Język a Edukacja 3”. Świadomość językowa, red. J. Nocoń, A. Tabisz, Opole 2014, s. 53 - 62.

Szymańska M., Między nauką o języku a rozwijaniem języka : koncepcje kształcenia językowego na przełomie XX i XXI wieku, Kraków 2016 (zob. repozytorium).

Podstawa programowa dla szkoły branżowej, liceum i technikum (Dz. U. 2018, poz. 467).

Wybór podręczników szkolnych np. epodreczniki.pl.

Literatura uzupełniająca (wg wskazań prowadzącego i do samodzielnych studiów)

Dyduchowa A., Metody kształcenia sprawności językowej 1, „Nowa Polszczyzna” 2004, nr 5 oraz te same, Metody kształcenia sprawności językowej 2, „Nowa Polszczyzna” 2005, nr 1.

Horwath E., Kształcenie językowe. Od wiedzy do kompetencji, [w:] Edukacja polonistyczna wobec trudnej współczesności, Kraków 2010.

Kapela-Bagińska Beata, Kognitywne czytanie poezji w szkole: Stanisław Barańczak "Południe", W: Adaptacje: szkolne użycia ponowoczesnych (anty)teorii literatury / Tomaszewska Grażyna, Szczukowski Dariusz (red.), Ponowoczesna Dydaktyka Polonistyczna. Teoria i Praktyka, 2018, nr 2, Gdańsk ; Sopot, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, s.137-153.

Koc K., Sztuka mówienia, słuchania, pisania i czytania, [w:] Innowacje i metody. W kręgu teorii i praktyki, pod red. M. Kwiatkowskiej – Ratajczak, Poznań 2011.

Lewińska A., Rogowska-Cybulska, Czy tylko niebo spamięta? Konteksty interpretacyjne w szkolnej lekturze Cmentarzy nad Dunajcem Janusza St. Pasierba, „Język-Szkoła, Religia” 2017, R. 12, nr 4, s. 53-64 <http://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/JSR/article/view/958/781>.

Lewińska A., Rogowska-Cybulska E., O modelu komunikacji językowej wpisanej w testy gimnazjalne, [w:] Istnieć w kulturze. Między teorią a praktyką edukacyjną, red. M. Świącicka, D. Jastrzębska-Golonka, A. Rypel, Bydgoszcz 2010, s. 297–308 (ISBN 978-83-7096-775-8).

Nocoń J., Wiedza o języku czy wiedza językowa? - o uczeniu gramatyki w szkole, "Polonistyka" 2009, nr 8, s. 10-16.

Kłakówna Z. A., Kształcenie językowe jako rozwijanie kulturowej kompetencji, [w:] Wiązanie kształcenia językowego z literacko-kulturowym w gimnazjach i liceach, red. Z. Uryga, R. Jedliński, M. Sienko, Kraków 2007, s. 37 – 50.

Kowalikowa J., W poszukiwaniu koncepcji kształcenia językowego – czyli co trzeba zmienić w szkolnym kształceniu językowym, by stało się ono skuteczne [w:] Polonistyka dziś – kształcenie dla jutra, t. 3, Kraków 2014, s. 25 – 36.

Kowalikowa J., Kształcenie językowe. Teoria dla praktyki, [w:] Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty, Kraków 2004, s. 85 – 124.

Kowalikowa J., Synowiec H., Wiązanie treści językowych z literacko-kulturowymi. Przesłanki i dylematy, [w:] Wiązanie kształcenia językowego z literacko-kulturowym w gimnazjach i liceach, red. Z. Uryga, R. Jedliński, M. Sienko, Kraków 2007, s. 10 – 19.

Nocoń J., Uczenie o języku polskim po 1998 roku – programy i koncepcje dydaktyczne, [w:] Uczeń w świecie języka i tekstów, pod red. J. Nocoń, E. Łuckiej – Zając, Opole 2010, s. 27 – 37.

Podracki J., Dydaktyka składni polskiej, Warszawa 1989 (lub następne: Składnia polska).

Kapela-Bagińska B. Zieliński T., Nauka o języku w ćwiczeniach maturalnych, Warszawa 2016.

Kowalikowa J., Od języka do literatury – od literatury do języka, [w:] Szkolne spotkania z literaturą, red. A. Janus – Sitarz, Kraków 2007, s. 129 – 159.

Kowalikowa J., Od słowa do zdania, od zdania do tekstu – od tekstu do zdania, od zdania do słowa, [w:] Szkolna polonistyka zanurzona w języku, red. A. Janus – Sitarz, E. Nowak, Kraków 2014, s. 17 – 43.

Niebrzegowska-Bartmińska S., Działania na tekście, [w:] Polonistyka dziś – kształcenie dla jutra, t. 3, Kraków 2014, s. 50 – 66.

Udzik B., "Rozważ i uzasadnij". Struktury argumentacyjne w rozprawkach maturalnych (na poziomie podstawowym), Poznań, 2019. ss. 358 (wybrane rozdziały).

Z uczniem pośrodku. Podmiotowa dydaktyka literatury, języka, kultury, Kraków 1999 (część: Kształcenie językowe).

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W05; K_W12 K_U02, K_U07 K_K03; K_K04	K_W05; K_W12 Student: ma podstawową wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka, zna i rozumie znaczenie kształtowania językowego w budowaniu tożsamości kulturowej absolwenta szkoły ponadpodstawowej(K_W05; K_W12); zna zasady integracji wewnątrzprzedmiotowej i międzyprzedmiotowej, zna cele i treści dydaktyki języka z uwzględnieniem psychologicznych uwarunkowań procesu nauczania (K_W05; K_W12); zna różne strategie i metody pracy związane z dydaktyką języka w szkole ponadpodstawowej ,uwzględniające polifoniczny charakter przedmiotu „język polski” (K_W05; K_W12); zna i rozumie metody uwzględniające potrzeby edukacyjne uczniów (K_W12)
	Umiejętności K_U02, KU07 Student: stosuje zasady dydaktyki języka charakterystyczne dla poziomu szkoły ponadpodstawowej(K_U02);

potrafi diagnozować poziom rozwoju język ucznia (K_U02);
 potrafi tworzyć jednostki lekcyjne integrujące lekcje językowe z innymi tekstami kultury (K_U02);
 proponuje alternatywne koncepcje i rozwiązania w nowoczesnych formach uczenia i nauczaniem językowym (K_U07);
 dostosowuje warsztat pracy do potrzeb, zainteresowań i doświadczeń społeczno-kulturowych współczesnych uczniów (uzdolnionych i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) (K_U02; K_U07).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K03, K_K04

Student:

wykorzystuje wiedzę i umiejętności językoznawcze do kształtowania postaw uczniów (K_K03);
 dokonuje analizy własnej wiedzy i umiejętności językoznawczych i ich przydatności w odniesieniu do pojawiających się zadań i wyzwań (K_K03, K_K04);
 przestrzega zasad odpowiedzialnego (psychopedagogicznego, merytorycznego i metodycznego) przygotowania się do lekcji ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanych działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) w stosunku do uczniów uzdolnionych i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (K_K04);
 ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej (K_K03, K_K04).

Kontakt

zofia.pomirska@ug.edu.pl